

NOWE UPRAWNIENIA EMERYTALNE NAUCZYCIELI

Ustawa z dnia 28.07.2023 *o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw*
(druk sejmowy nr 3302)

I. Nowe uprawnienia emerytalne dla nauczycieli – art. 88a KN

Ogólne warunki uzyskania prawa do emerytury z art. 88a KN

1. Rozpoczęcie faktycznego wykonywania pracy na stanowisku nauczyciela **przed dniem 1 stycznia 1999 r.**, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego¹.
2. **Posiadanie okresu składkowego² wynoszącego co najmniej 30 lat:**
 - w tym co najmniej **20 lat faktycznego wykonywania pracy na stanowisku nauczyciela**, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego³ z wyjątkiem nauczyciela szkoły za granicą - **w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć**,
 - do okresu 20 lat faktycznego wykonywania pracy na stanowisku nauczyciela zalicza się także okres skierowania do pracy za granicą⁴ (bez określenia minimalnego wymiaru pracy).
3. Nieuzyskanie prawa do przejścia na emeryturę bez względu na wiek na podstawie art. 88 ust. 2a KN.
4. Wysokość emerytury nie jest niższa niż kwota najniższej emerytury⁵.

Niezaliczanie okresów pracy rolniczej

Przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy ustalaniu jej wysokości **nie stosuje się** przepisów art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 1251) – dalej u.e.r.f.u.s., tj. **nie zalicza się okresów pracy rolniczej**.

Etapy nabywania uprawnień emerytalnych

Rozwiązanie dotyczące emerytury, o której mowa w art. 88a ust. 1 KN, będzie wdrażane etapami dla określonych roczników.

Zgodnie z art. 93c KN na emeryturę mogą przejść, począwszy od dnia:

- 1 września 2024 r. – nauczyciele urodzeni **przed dniem 1 września 1966 r.**;
- 1 września 2025 r. – nauczyciele urodzeni **po dniu 31 sierpnia 1966 r. a przed dniem 1 września 1969 r.**;
- 1 września 2026 r. – nauczyciele urodzeni **po dniu 31 sierpnia 1969 r.**

¹ O których mowa w art. 1 KN - w brzmieniu obowiązującym **w dniu rozpoczęcia pracy** na tym stanowisku

² O którym mowa w art. 6 ustawy z 17.12.1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 1251)

³ O których mowa w art. 1 KN - w brzmieniu obowiązującym **w dniu rozpoczęcia pracy** na tym stanowisku

⁴ Na podstawie przepisów wydanych w oparciu o art. 47 ust. 3 pkt 2 ustawy z 16.12.2016 r. *Prawo oświatowe* (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 900) lub art. 22 ust. 1 ustawy z 7.12.1991 r. *o systemie oświaty* (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1234), w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 września 2017 r.

⁵ O której mowa w art. 85 ust. 2 ustawy z 17.12.1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 1251)

Konieczność rozwiązania stosunku pracy

Warunkiem koniecznym uzyskania emerytury z art. 88a KN jest:

- **rozwiązanie stosunku pracy** na wniosek nauczyciela, lub
- **rozwiązanie stosunku pracy lub wygaśnięcie stosunku pracy** w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 KN.

Przekazanie składek z OFE

Jeżeli ubezpieczony jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego w rozumieniu art. 4 pkt 7 u.e.r.f.u.s. środki zgromadzone w tym funduszu przekazuje się jednorazowo na rachunek funduszu emerytalnego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i ewidencjonuje na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. *o systemie ubezpieczeń społecznych* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1230) – dalej u.s.u.s.

Podstawa obliczenia emerytury z art. 88a KN

Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 88a ust. 1 KN, będzie stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem:

- waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata tej emerytury, oraz
- zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173–175 u.e.r.f.u.s. oraz
- kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a u.s.u.s.

Wysokość tej emerytury będzie ustalana zgodnie z przepisami art. 26 u.e.r.f.u.s.

Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w ww. sposób przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na tę emeryturę danego ubezpieczonego.

Wiek ubezpieczonego oraz średnie dalsze trwanie życia ustala się na zasadach określonych w art. 26 ust. 2–5 u.e.r.f.u.s.

Zawieszenie prawa do emerytury z art. 88a KN

Prawo do emerytury ulega zawieszeniu lub świadczenie to ulega zmniejszeniu na zasadach określonych w u.e.r.f.u.s. (przede wszystkim ze względu na wysokość osiągniętego przychodu – art. 104 u.e.r.f.u.s).

Prawo do emerytury **ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu** uzyskiwanego przez osobę mającą ustalone prawo do tej emerytury, w przypadku podjęcia przez tę osobę pracy na stanowisku nauczyciela, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego w przedszkolu, szkole, placówce lub innej jednostce organizacyjnej (wymienionej w art. 1 KN):

- **w łącznym wymiarze wyższym niż 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć lub**
- **bez zgody organu sprawującego nadzór pedagogiczny.**

Powyższej zasady ograniczenia wymiaru zatrudnienia w kontekście zawieszenia prawa do emerytury **nie stosuje się do osób, które osiągnęły wiek emerytalny**, o którym mowa w art. 24 ust. 1 u.e.r.f.u.s.

II. Szczególne zasady zatrudnienia nauczycieli posiadających uprawnienia emerytalne z art. 88a KN

Nowelizacja umożliwia zatrudnienie nauczyciela, który przeszedł na emeryturę z art. 88a KN. Zauważyć należy, że prawo do zatrudnienia nie dotyczy osób, które nabyły prawo do emerytury, ale z niej jeszcze nie skorzystały, tylko nauczycieli, którzy uzyskali już prawo do emerytury.

Art. 10 ust. 10a – 10c KN

Prawo zatrudnienia w jednostkach systemu oświaty dotyczy nauczyciela, który :

- przeszedł na emeryturę, o której mowa w art. 88a ust. 1 KN, i prawo do tej emerytury nie uległo zawieszeniu, oraz
- nie osiągnął wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 24 ust. 1 u.e.r.f.u.s.

Podstawą zatrudnienia jest art. 10 ust. 7 KN, ale pod warunkiem uzyskania zgody organu sprawującego nadzór pedagogiczny.

Wymiar zatrudnienia nauczyciela w szkole **nie może być wyższy niż ½ obowiązkowego wymiaru zajęć.**

Podobnie w przypadku zatrudnienia w więcej niż jednej szkole **łącznie wymiar zatrudnienia nie może być wyższy niż ½ obowiązkowego wymiaru zajęć.**

Zatem nauczyciela z uprawnieniami emerytalnymi z art. 88a KN można zatrudnić tylko na podstawie umowy na czas określony, w warunkach określonych w art. 10 ust. 7 KN, a więc w przypadku zaistnienia potrzeby wynikającej z organizacji nauczania lub zastępstwa nieobecnego nauczyciela pod warunkiem, że:

- uzyskano zgodę organu sprawującego nadzór pedagogiczny (kuratora oświaty),
- wymiar zatrudnienia (bądź łączny wymiar zatrudnienia) nie będzie przekraczał ½ obowiązkowego wymiaru zajęć.

Nauczyciel, który przeszedł na emeryturę, o której mowa w art. 88a ust. 1 KN, oraz nie osiągnął ogólnego wieku emerytalnego – przed nawiązaniem stosunku pracy, składa do dyrektora szkoły:

- oświadczenie o zawieszeniu albo niezawieszeniu prawa do tej emerytury,
- o niezatrudnieniu w innej szkole lub innych szkołach albo o zatrudnieniu w innej szkole lub innych szkołach (jeżeli prawo do tej emerytury nie uległo zawieszeniu),
- wymiarze zatrudnienia w tej szkole lub tych szkołach.

Okres zatrudnienia nauczyciela, który przeszedł na emeryturę o której mowa w art. 88a ust. 1 KN, **nie wlicza się** do okresów pracy określonych w art. 10 ust. 12 KN, zatem umowa okresowa **nie przekształca się w umowę na czas nieokreślony, nawet po przekroczeniu 36. miesiąca pracy** – zgodnie z treścią art. 10 ust. 14 KN.